

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem III. & IV.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1762

Titulus IV. Quinam, ex quibus Rebus, et quomodo solvere teneatur
Decimas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68067)

singulis annis Oblatio nova per præstitas Decimas fiat Numini. Similiratione jus ad certas Oblationes potest concedi Musicis, ædituis, aliisque ad Ecclesiæ obsequia destinatis Laicis.

**TITULUS IV.
QUINAM, EX QUIBUS REBUS, ET QUOMODO SOLVERE TENEANTUR DECIMAS?**

Confer. ut in priori Titulo.

§. 44.

Regulãriter ad Decimas præstandas **R**EGULA generalis est, ad Decimas præstandas teneri omnes Fideles. Et quidem ad Decimas Personales, ubi consuetudo non est contraria, tenentur omnes, qui ab Ecclesia Sacramenta percipiunt 46.). Harum

46.) Concilium TROSLÉJANUM in Gallia Anno 909. cap. 6. sic loquitur: *fortassis vero dicet aliquis: non sum agricola, non habeo, unde possim dare Decimas fructuum terrenorum, vel etiam armorum. Audiat quicumque est ille, miles sit, negotiator sit, artifex sit: Ingenium, quo pasceris, Dei est, & ideo inde ei dare debes Decimas &c.* Dein militibus proponit exemplum Abrahæ.

Quinam &c. teneantur ad Decim. 73

rum vestigia quædam in Germania restant. Ingolstadii ubi hæc scribo, ad finem anni Cooperatores Parochorum ex singulis ædibus colligunt nummos, quorum numerum liberalitas Parrisfamilias determinat. Eadem consuetudo viget Monachii & alibi: vocaturque Germanice *Leib-Pfening*. Huc refertur Nummus tempore Paschali a Confitentibus dari solitus; Mortuarium; Jura Stolæ, quando confertur Baptismus, benedicuntur Nuptiæ, administrantur Sacramenta moribundis &c. 47.).

§. 45. Ad Decimas *Prædiales* teneantur, qui titulo profano possidentur omnes fundos in districtu Parochiali, nisi *nisi* Fijusto titulo sint exempti. Tenen-*deles*, tur igitur etiam Reges & Principes, quia non possunt seipos eximere 48.): item Religiosi . nisi habeant
E 5 pri-

47.) Vid. supra Tit. III. §. 38. Not. 4r.
48.) ÆTHELSTANUS Rex Anglorum in Concilio GRATELEANO circa Annum 928. c. I. præcipit Præfectis suis, ut ex Regiis bonis præstent Decimas, apud HARDUIN. Tom. VI. col. 565. & 568. ubi nominantur *Aldermannâ* voce hodie usitata.

privilegium; isto si sint muniti, debent tamen solvere Decimas ex fundis jam antea juri Decimarum subjectis, nisi etiam quoad hoc specialiter sint privilegiati 49.) : item Clerici non habentes Beneficium Ecclesiasticum 50.) . Tenentur etiam A catholici, quia sunt subjecti Ecclesiae, quam ingressi sunt per Baptismum; & hinc, licet Sacramenta a Catholicis Parochis non recipiant, recipere tamen deberent, utpote Ecclesiasticis Praeceptis obstricti, Singularem Constitutione Imperii 51.) Catholicis reservantur Decimae ex Territorio alieno A catholicorum antiquitus debitae.

§. 46.

49.) Tale privilegium Patres Societatis Jesu habent a GREGORIO XIII. per Breve *Pastoralis*. Anno 1578. ubi derogatur Capitulo Nuper. 34. de Decimis.

50.) Verba C. 2. de Decimis: *illi Clerici, qui a Clericis spiritualium ministeriorum labores accipiunt, Decimas eis debent*, intelligi possunt de Clericis non habentibus Beneficium Ecclesiasticum.

51.) Pax Relig. Augustae 1555. Art. 7. 8. & 9. Pax Westphal. Osnabrug. art. 5. §. 46.

Quinam &c. teneantur ad Decim. 75

§. 46. Successor universalis tene- *Deci-*
tur ad solvendas Decimas a Testato- *mas non-*
re non solutas, cum quo censetur *dum so-*
eadem persona: nequaquam autem *lutas*
Successor particularis, qui ex em- *compen-*
ptione, permutatione, aut simili ti- *sat præ-*
tulo fundum acquirit. Nam obliga- *dii suc-*
tio solvendi Decimas immediate & *cessor*
directe annexa est perceptioni fru- *univer-*
ctuum: qui igitur hos non percipit, *salis:*
non tenetur solvere Decimas. Ali-
ter sentiendum de Tributis, quæ in-
hærent rebus: proin obligatio sol-
vendi tributa transit ad quemcun-
que possessorem. Reges enim & Prin-
cipes, quibus Tributa debentur, cer-
tam & determinatam eorum quanti-
tatem quovis anno exigunt, suis
sumptibus & communibus Reipubli-
cæ oneribus sustinendis proportiona-
tam, ac dimensis Regionis suæ por-
tionibus respondentem, sive major,
sive minor sit anni fertilitas. Econ-
tra annua Decimarum præstatio non
respondet amplitudini fundorum, aut
exigentia Parochorum, sed majori
vel minori copia fructuum: si isti
sint copiosi, replebitur Parochi hor-
reum; si fructus ex injuria tempesta-
tis sint rari, horreum Parochi exhi-
bebit

bebit vacua rustica, quæ replere non tenebitur colonus, cum ex sola perceptione fructuum oriatur obligatio, offerendi DEO Decimam eorum partem, ad Cultum Divinum applicandam. Unde juxta phrasas Sacrorum Canonum *homines de fructibus Decimam solvunt; de fructibus quos percipiunt, Decimæ sunt solvendæ: fructus ipsos alienari posse non credimus, nisi cum onere Decimarum §2.)*, quia onus Decimarum nondum præstitarum transit cum fructibus, non autem cum agro, sicut onus Decimæ carnaticæ nondum præstitæ, non transit cum vendita vacca vel ove. Æquivocationis ansa sumi videtur ex eo, quod Decimæ prædiales passim vocentur onus *reale*, scilicet non fundatum in *persona*, vi cujus jus decimandi transfret cum persona ad alium Parochum; sed quia remanet apud eum Parochum, intra cujus limites sunt agri. Hinc dicitur onus prædiale, *reale*, onus fundi, in quantum opponitur oneri *personali* §3.).

§. 47.

52.) C. 7. 24. 28. de Decim.

53.) Quænam vocentur Decimæ Personales, dictum est in priori Titulo Not. 32.

Quinam &c. teneantur ad Decim. 77

§. 47. Contraria opinio eorum *Non aut-*
54.), qui dicunt, obligationem De- *tem par-*
cimarum non solutarum transire ad *ticula-*
successorem particularem, præcipue *ris, nisi*
nititur hac ratione, quia Decimæ *simul ad*
dicuntur onus reale, & prædia dicun- *eum*
tur obnoxia pro Decimis; item quod *tran-*
obligatio solvendi Decimas sequatur *seant*
rem, juxta Glossam & S. Thomam. *fructus*
Hæ autem rationes vim movendi non *nondum*
habent, cum denominatio oneris rea- *decimas*
lis sit prorsus æquivoca, ut dictum: *ti:*
& prædia dicuntur obnoxia non pro
Decimis præteritis, sed pro futuris,
quatenus virtute continent fructus
futuros; nam præteritos jam pro-
tulerunt, & in illos transfulerunt
onus Decimarum indirecte & me-
diate sibi incumbens. Si autem ma-
nerent obnoxia pro prioribus debi-
tis, id esse deberet per modum Hy-
pothecæ, vel vi alicujus Legis: neu-
trum autem horum invenitur. De-
mum obligatio solvendi Decimas se-
quitur rem, id est, sequitur fructus
nondum decimatos 55.),

§. 48.

54.) AUGUST. BARBOSA, REBUFFUS,
AZOR, MONETA &c.

55.) Ita sentiunt SUAREZ tom. I. de Rei
lig.

*Secus ac
in Tri-
butis.*

§. 48. Protestantium assertiones in hac causa attendi non debent, cum juxta eorum principia Decimæ eandem cum Tributis profanis naturam habeant: consequenter non debent intelligi, nisi de Decimis Dominicalibus (supra priori tit. §. 22.): nos autem hic loquimur de Decimis spiritualibus & Ecclesiasticis DEO in gratitudinem & obsequium ob fructus perceptos debitis (56.).

*De Lo-
catoris,
aliorum*

§. 49. Si locatus sit fundus, pro diverso locandi modo diversimode respondendum est ad Quæstionem, an Locator, an vero Conductor seu
Co-

lig. tr. 2. lib. 1. c. 38. n. 9. FAGUNDEZ in quint. Eccl. præcept. lib. 3. c. 6. LAYMAN Theol. Mor. lib. 4. tract. 6. c. 2. n. 5. HENRIC. CANISIUS in lib. 3. Decretal. tit. 30. c. 4. n. 3. seqq. PIRHING ibid. n. 161. SCHAMBOGEN ibid. n. 51. SCHMALZGRUEBER ibid. n. 24. MELCHIOR FRIDERICH de Decimis n. 132. seqq. FRANC. SCHMIER Jurisprud. tom. 2. ad lib. 3. Decretal. fol. 456. PLACIDUS BÖCKHN ad Tit. de Decim. n. 43. seq.

56.) Discrimen inter Tributa Principum & Decimas Ecclesiasticas tradunt omnes allegati.

Quinam &c. teneantur ad Decim. 79

Colonus teneatur ad præstandas De- que ob-
cimas: scilicet prout alteruter vel in- ligatio-
tegros, vel partiales percepit fru- ne ad
ctus; tenebitur etiam integras, vel Deci-
pro rata pendere Decimas 57.). Le- mas.
ge Decimarum non tenetur Episco-
pus, Parochus, nec etiam Clericus Be-
neficiatus de prædiis propriæ mensæ,
Ecclesiæ, aut Beneficii. De Patri-
monialibus aut titulo profano pos-
sellis plerumque tenentur ad Deci-
mas ex generali illa ratione, quod
Bona non debeant transire ad alios
cum præjudicio Decimatoris ordina-
rii. Unde licet infideles, utpote
non indigentes ministerio Clericali,
ratione personarum suarum non te-
neantur; nihilominus jubentur com-
pelli *Judæi ad Decimas persolvendas vel
possessions penitus renuntiandas 58.)*,
prohibendo scilicet, ne Judæis ali-
ter vendantur prædia, nisi cum one-
re

57.) De diverso locandi modo intelligun-
tur inprimis C. 24. & 26. de Decim.
dein C. 8. & Clement. 1. eod. demum
c. 32. & 33. eod. Distincte singula ex-
plicantur a P. FRIDERICH de Decimis.
a n. 116.

58.) C. 16. de Decim.

re Decimarum, ne forte occasione illa Ecclesia valeant suo jure fraudari 59.) : quod multo magis per modum pœnæ observandum est in prædiis, quæ Judæi per usuras obtinuerunt, ut sic Ecclesiæ conserventur indemnes 60.). *Pauperes* debent necessitatem suam exponere Parocho, qui cognita causa, Decimas remittet; quando scilicet deprehendit tantam indigentiam, ut solutis Decimis non superessent sufficientes redditus ad se, suosque alendos,

§. 50.

59.) Ex simili ratione C. 17. de Excess. Prælat. insinuatur, aliquid exigi de Judæorum domibus, quod, nisi Judæi ibidem morarentur, ab aliis habitatoribus proventus aliqui Parochis provenirent. In quibusdam locis singulæ familiæ Judæorum, Parocho loci ad Festum S. Martini pendunt faginatum anserem. Oettingæ in Rhætia Judæi, qui Catholicis & Lutheranis immixti habitant, singulis annis solvunt Parocho Catholico viginti florenos, & totidem Præconi Lutherano *pro Furibus stola, die Juden-Stol*: scilicet ad compensanda ea emolumenta, quæ obvenerent Parocho ab incolis Christianis earum ædium,

60.) C. 18. de Usuris.

Quinam &c. teneantur ad Decim. 81

§. 50. A regula generali solvendi *Immunitas* Decimas varii singulari titulo exi-*nitas* muntur 61.). Modi autem acqui-*solven-*rendæ hujus Immunitatis commu-*dis De-*niter recensentur: I. Privilegium. II. *cimis* Consuetudo. III. Præscriptio. IV. *acquiri-*Pañtum de non petendo, Transactio, *tur Pri-*Compensatio, Remissio gratuita. *Pri-* *vilegio* ;
vilegium exemptionis a Decimis po-
test ex justa causa concedere Sum-
mus Pontifex, salva tamen congrua
sustentatione Cleri, sive ex aliorum
Decimis, sive ex aliis Reditibus Be-
neficialibus. Episcopis talis facultas
non solet permitti, multo minus
Laicis 62.): possunt tamen Episcopi
remittere Decimas Mensæ suæ debi-
tas ad tempus vitæ suæ; interpone-
re Decretum in compositione super
Decimis alias permittæ; item Deci-
mas, quas nunquam possederat, aut
ad nullam Ecclesiam spectantes, sibi
retinere, vel alteri Ecclesiæ conce-
dere

F

61.) Cum quilibet Decimas solvere teneatur, nisi a præstatione ipsarum specialiter sit exemptus. c. 24. de Decim.

62.) C. 25. eod.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

dere 63.). Privilegium exemptionis habuerunt olim fere omnes Religiosi, varie tamen postea restrictum, ita scilicet, ut solummodo de Novalibus suis, quæ propriis manibus aut sumptibus excolunt, & de nutrimentis animalium suorum, & de hortis suis Decimas non persolvant 64.). Privilegium hoc sine limitatione concessum, eximit a Decimis antiquis & Novalibus: licet enim ejusmodi Privilegium sit odiosum & strictæ interpretationis; verba tamen ejus sensum proprium retinere debent. Non autem extenditur ad prædia conductæ, vel Emphyteutica: neque ad Colonos conducentes agrum Privilegiatorum, nisi sit reale, quale est, si non præcise persona ob labores proprios agris impensos, sed ipse fundus sit exemptus 65.). Etiam Leprosi in commune viven-

63.) C. 13. eod.

64.) C. 10. & Clem. 1. eod.

65.) Extra Corpus Juris communis varii Religiosi exhibent singularia Privilegia, quale etiam in amplissima forma dedit GREGORIUS XIII. Societati Jesu

Quinam &c. teneantur ad Decim. 83

viventes, non tenentur de suis hortis & animalibus Decimas solvere 66.). Privilegium non solvendi Decimas cessat I. quando Privilegiatus bona sua alienat in non privilegium, nisi ab immemoriali tempore constet, prædia ipsa gaudere hac immunitate, a quocunque demum possideantur. II. Si ex illo enormis læsio ac gravamen successu temporis nascatur legitimis Decimatoribus 67.). III. Per non usum, seu per solutionem Decimarum per tot annos, intra quos completur præscriptio contra Privilegiatum 68.). IV. Contra-

F 2

tra-

Jesu (supra Not. 49.). Ad ea quæ opponit FIGNATELLI tom. 1. Consult. 223. & 355. item 8. Consult. 8. respondet P. FRIDERICH. tr. de Decimis n. 233. seq. & n. 242. seq. Videri potest Responsum circa talem causam datum apud P. ANT. SÖLL de Decim. Noval. a n. 176. Et novissime juxta hoc Privilegium Societatis, signanter quoad Decimas Novalium, pronuntiatum est Romæ ab Ill. Auditore Cameræ, Joan. Constantio Caracciolo, in favorem Collegii Friburgensis in Brisgoja contra Parochum M. 26. Martii 1757.

66.) C. 2. de Eccles. ædif.

67.) C. 9. de Decim.

68.) C. 6. & 15. de Privileg.

traria partium conventionem & pacto, quod debito modo, ac cum requisita solennitate factum est.

Consuetudine: §. 51. Alter modus obtinendi exemptionem a præstandis Decimis, est *Consuetudo*. Multi Doctores, illi præcipue, qui obligationem ad Decimas ex Jure Divino deducunt, talem Consuetudinem non admittunt. Dum autem perpendunt, etiam in Italia, sciente & tolerante Pontifice, Decimas non dari Clericis & Ecclesiis, variis responsionibus implicent magis, quam solvunt quæstionem 69.). Ex principiis supra positis, communissime permittitur aliquid Consuetudini circa Decimas, vel
omni-

69.) ANTONIUS DE BUTRIO in C. Parochianos. 14. de Decim. pensatis omnibus in utramque partem, denique scribit: *unde breviter nescio quid dicam, nisi quod omnes damnatur non solvendo.* ANDREAS Hispanus, Episcopus Ajacensis in Regula Decimarum quæst. 1. n. 17. de iis, qui non solvunt integras Decimas, dicit: *omnes tales sunt filii perditionis, non obstante quacunque consuetudine, imo verius usurpatione & violentia, & sunt in statu damnationis æternæ.*

Quinam &c teneantur ad Decim. 85

omnino tollendas, vel saltem immi-
nuendas; cum earum collectio per-
tineat ad Disciplinam Ecclesiasticam,
quæ non ubique, nec omni tempo-
re est eadem: modo aliunde ex bo-
nis Fidelium & Reditibus Ecclesiasti-
cis honesta sustentatio suppetat Cle-
ricis, ita tamen, ut Ecclesia semper
habeat potestatem tollendi istam
Consuetudinem, & imperandi De-
cimas. Debet autem Consuetudo
esse rationabilis, & legitime præ-
scripta, saltem quadraginta annis
continuata. Multo facilius potest
introduci Consuetudo non solvendi
Decimas ex certo genere fructuum,
sicut hodie plerumque non solvun-
tur Decimæ personales: item solven-
di huic vel alteri Ecclesiæ: solvendi
in pecunia, vel alia specie. Si du-
bia est consuetudo loci particularis,
attenditur consuetudo loci vicini,
vel prædominantis. Consuetudo ta-
men non debet extendi ad non soli-
ta: ideo se non extendit ad Nova-
lia.

§. 52. Tertiusmodus est *Præscriptio, Præscri-*
vi cuius non solum Clerici, sed etiam *ptione* :
Laici se liberare a Decimis solvendis
possunt, quoad quotam, vel etiam

integram Decimam, ut omnino nihil solvant, cum etiam Laici hujus immunitatis, utpote quæ nihil spirituale continet, sint capaces. Contra Parochiam requiruntur 40. anni cum titulo; sine hoc, tempus immemorabile: contra alium, cui jure communi Decimæ non debentur, sufficit tempus ordinarium cum titulo, quadragenarium sine titulo.

Pactum, Transactio, &c. §. 53. Quartus modus se eximendi a solvendis Decimis, est *Pactum* de non petendo, *Transactio*, *Compositio*, gratuita remissio, de præteritis, vel futuris. Parochus vel Beneficiarius non potest per tale pactum præjudicare suis successoribus sine consensu Episcopi: si autem esset compositio gratuita, præcipue cum Laicis, requirerentur etiam aliæ solemnitates alienationibus propriæ, dummodo Clericis aliunde ex Reditibus Ecclesiasticis sufficienter provisum sit de honesta sustentatione. Laicus Decimator non indiget consensu Superioris, nisi Decimas habeat in Feudum. Potest etiam super Decimis Ecclesiæ non solvendis fieri *Transactio* pro pretio temporali, quia hæc immunitas non est aliquid spirituale, sed

Quinam &c. teneantur ad Decim. 87

sed præcise convenitur de fructibus ex proprio fundo non solvendis. Quæ autem dicuntur de plena immunitate a dandis Decimis, multo magis intelligenda sunt de immunitate partiali, vi cuius loco Decimarum detur pars vigesima, vel Decimæ non præstentur ex certo frugum genere &c.

§. 54. Qui ex prædictis tenentur *Ex qui-*
ad Decimas, solvere quidem *Persona-*
les, si essent in usu, deberent ex om-
bus
nibus lucris, quæ active ex opere, labore, studio & humana industria vere ac juste acquiruntur 70.) : si acquisitio esset *injusta*, non debentur exinde Decimæ, sed obligatio est restituendi : si esset *turpis*, Ecclesia non vult acquirere Decimam, ne tales actiones videatur approbare. *Reales*

F 4

au-

70.) Unde Decimæ personales non debentur de iis, quæ ex Donatione, Hæreditate, successione, Legato, Eleemosyna acquiruntur : quia ista bona non sunt fructus rerum, vel actionum humanarum ; nec homo illa proprie acquirat, sed illa potius acquiri homini dicuntur, qui se moraliter passive habet ad hujusmodi acquisitionem.

autem solvendæ sunt ex omnibus corporalibus fructibus & proventibus rerum mobilium & immobilium. Si terra pluries in anno fructificet, de singulis Decimæ solvendæ sunt. Exci- piuntur autem res minutissimæ, quæ ex privatis hortis, vivariis domesti- cis &c. percipiuntur, non ad lucrum, sed ad usum quotidianum & com- moditatem propriam. Hinc Parochi habent hortos, ut non debeant exi- gere minuta olera a Parochianis; nam minimas Decimas exigere, sapit avaritiam.

*Solven-
dæ sint
Deci-
mæ?*

§. 55. Quamvis igitur regula ge- neralis sit, Decimas esse solvendas omnium proventuum ex rebus fru- ctiferis, vel actionibus humanis ob- tentorum: nihilominus varia parti- cularium locorum Consuetudo de- terminat, ex quibus rebus penden- dæ sint Decimæ 71.). Ut autem ali- qui Canones rite intelligantur, se- quentia notari possunt. Quando solvendæ dicuntur Decimæ ex *Api- bus*

71.) In districtu Ingolstadiensi, ubi hæc scribuntur, non dantur Decimæ sceni: in vicinis vero locis Ditionis Eustet- tensis illæ solvuntur.

Quinam &c. teneantur ad Decim. 89

bus 72.) ; intelligitur id de earum
cera & melle. De *Pascuis* 73.) cen-
sentur solutæ, data Decima pretii,
si pratum ad pascendum locetur, vel
si herba colligatur in fasciculos, vel
exsiccetur in fœnum & vendatur.
De fructibus animalium domestico-
rum solent solvi Decimæ, scilicet
agni, vituli, pulli. Ex lacte, bu-
tyro, caseo &c. consuetudo horum
locorum non patitur exigi Decimas.
Adeps & sebum, ex quo fiunt can-
delæ, non sunt fructus, sed partes
animalium, sicut etiam pelles: unde
non possunt inde peti Decimæ. In-
super æquitas non videtur permit-
tere, ut de eadem re duplex Deci-
ma solvatur: si quis igitur ex fœti-
bus ovium Decimum agnum accipit,
non potest petere Decimam partem
lanæ ex iisdem ovibus tonsis, uti
etiam non exiguntur ex baccis simul,
& ex oleo; ex manipulis frumentî
in agro, & dein ex granis in hor-
reo; ex uvis & postea ex vino 74.).

F 5

De

72.) C. 6. de Decim.

73.) C. 4. eod.

74.) Contraria consuetudo in his vix ef-
fet probanda. vid. FEVRET de l'Abus
tom.

De feris Silvestribus nihil solvitur, donec capiantur: tunc autem si Decima pars pretii exigatur, erunt potius Decimæ Personales, deductis expensis ex venatu, piscatione, aucupio solvendæ, ubi in usu sunt. Quæ quis autem capit ad proprium alimentum, non subjacent Decimis; quia hæc animalia non sunt fructus, sed res fructifera: consequenter nec debentur Decimæ Prædiales, quæ supponunt fructus rei; nec Personales, quæ supponunt lucrum ex propria actione.

§. 56.

tom. I. lib. 4. c. 8. n. 3. si conductor prædii jam solvit in agro decimum manipulum, dein conventam partem tritici aut pecuniæ tradit locatori, an ex hac ipsa sua portione locator solvere debeat Decimas, aut potius reddecimas, disputant Doctores Hispani. Vid. GUTIERREZ pract. quæst. p. I. q. 18. & 19. similiter ex locato molendino, venatione, lapidicina, fodina metalli &c. solvendæ essent Decimæ prædiales: an autem conductor ex actione sua propria lucrum capiens, teneretur ad personales reddecimas, dependet ex consuetudine.

Quinam &c. teneantur ad Decim. 91

§. 56. Obligatio offerendi DEO ^{Quomo-}
Decimas incumbit Fidelibus, etiam-^{do?}
si illæ non exigantur, nisi alia vi-
geat consuetudo : nam ubi solent
præstari sine exactione, ipsa consue-
tudo interpellat pro homine. Ne-
gligentes excitandi sunt, ut satisfaciant
Religioni erga DEUM, & Præcepto
Ecclesiæ; compensentque defectum,
priori anno circa Decimas ex perceptis
fructibus non solutas admissum,
nisi forte prudenter potuerit præsumi
liberalis remissio, sicuti S. Paulus
remisit præstationem alimentorum
75.). Solvendæ autem Decimæ sunt
integræ sine diminutione 76.), non
deductis expensis & oneribus 77.).
Satisfacit Colonus obli-

75.) ANTONIUS FABER lib. I. tit. 2. def. 66. ait, Decimas suo tempore non petitas, postea pro annis præteritis peti non posse, quasi tacito iudicio remissas. Et ita iudicatum dicit in supremo Sabaudiæ Senatu. Verum ejusmodi remissio communiter præsumi non potest, nisi circumstantiæ personarum aliud suadeant.

76.) C. 4. 5. 8. 21. 23. & 32. de Decim.

77.) C. 26. 28. 33. ibid. Intelligenda hæc sunt de Decimis *Prædialibus*; nam *Per-*

obligationi Decimarum prædialium, si Decimos quosque manipulos separatos in agro dimittit, quos Parochus propriis expensis ad horreum suum defert, quod in his locis passim fieri solet. Ubi vero consuetudo viget fruges decimandi in horreo, vel in manipulis, vel in granis jam excussis, aut assignandi Decimam quamque striam agri, fructibus adhuc pendentibus, ea servari debet, ut etiam consuetudo Decimas horreo Decimatorum inferendi sumptibus Colonorum: vel etiam dandi pretium loco fructuum, nisi constet illud prioribus annis esse solutum titulo locationis, aut venditionis. Si separatis Decimis manipulis, nonnulli supersint, vix decet, ut isti residui in minores partes dividantur, vel sequenti anno
 nume-

sonales, ubi in usu sunt, solvuntur ex lucro, quod non intelligitur, nisi deductis expensis. In prædialibus autem Decimis considerantur fructus a Deo dati ex modico semine, ita ut uni facile respondeant decem aut plura: econtra in negotiatione plerumque *vix unum* respondet pro decem.

Quinam &c. teneantur ad Decim. 93

numeratio continuetur 78.) : oportet tamen numerationem manipulorum continuari ab uno agro ad alium ejusdem Coloni, ab una sorte frumenti ad eandem sortem.

§. 57. Decimæ Prædiales statim *Quando?* post collectos fructus solvendæ sunt. Decimæ ex foetibus animalium præstantur, & ad ædes Parochiales deportantur, cum a lacte depulsi sunt, & sine matre nutriri possunt. Decimæ autem Personales, ubi in usu sunt, debentur in fine cujuslibet anni.

TITULUS V.

DE SUBJECTO ET JUDICIO
DECIMARUM.

Confer. ut in præcedentibus Titulis.

§. 58.

DECIMÆ ex primæva sua inter *Deci-* Christianos origine sponte *mas col-* ferebantur DEO, scilicet ad *ligit Ad-* tum DEI promovendum. *Langue-* *mini-* *scente*

78.) Jure Bavarico id prohibetur. *Cod-*
Bav. Civil. p. 2, c. 10. §. 13.